

Kính thưa Thầy và các Thầy Cô!

Chúng con xin phép chia sẻ một số nội dung chính mà chúng con ghi chép trong bài Thầy Vọng Tây giảng từ 4h50' đến 6h00', sáng thứ Hai, ngày 19/01/2026.

PHẬT HỌC THƯỜNG THỨC

Bài 315: Ở trong thế gian mà không bị ô nhiễm

Hoa sen sinh ra trong bùn đất mà không hề bị ô nhiễm bởi mùi bùn. Khi vượt qua lớp bùn đen và làn nước ao tù, búp sen vươn lên mạnh mẽ; để rồi khi thoát khỏi mặt nước, nó nở rộ đóa hoa tinh khiết với hương thơm ngào ngạt. Hình ảnh bùn nhơ chính là biểu trưng cho hoàn cảnh và cảnh giới trong sáu nẻo luân hồi. Chính vì lẽ đó, Phật pháp đã dùng hoa sen làm biểu pháp cho sự tu hành.

Ngày nay, sự ô nhiễm trong đời sống hiện đại thật đáng lo ngại. Chỉ riêng nói về công nghệ AI, nó có thể giúp các công trình hoạt động xuyên suốt đêm ngày mà không cần sức người, không cần bật đèn, vì tất cả đều do robot vận hành. Đó là khi những người thiện lương sử dụng AI để làm việc tốt phục vụ cộng đồng. Vậy nếu kẻ xấu sử dụng công nghệ AI để làm việc ác thì sẽ ra sao? Sự "ô nhiễm" này thật sự đáng sợ! Ngày xưa, nói đến trộm cắp là nói đến những kẻ cụ thể đột nhập vào nhà để lấy đồ; còn ngày nay, trộm cắp và lừa đảo có thể ẩn mình ở bất cứ đâu trên thế giới mà vẫn chiếm đoạt được một lượng tài sản khổng lồ của con người.

Cho nên, điều cốt lõi hiện nay vẫn là nền tảng đạo đức và chuẩn mực làm người. Đây là vấn đề vô cùng quan trọng; bởi nếu thiếu đi những điều này, lớp người sau dù có tài nhưng không có đức thì cũng chỉ gây hại cho thế gian. Viễn cảnh ấy khiến chúng ta vô cùng lo lắng cho tương lai của thế hệ mai sau.

Mọi sự mọi việc công nghệ AI đều có thể thực hiện được. Nếu ngày trước, việc đóng phim cần sự tham gia của rất nhiều người, thì ngày nay AI có thể tạo ra những bộ phim với hàng trăm nhân vật một cách dễ dàng. AI cũng có thể trả lời các nội dung về việc Hòa Thượng Tịnh Không đã dạy chúng ta điều gì. Thế nhưng, nếu bản thân chúng ta không thấu hiểu nguyên lý, nguyên tắc về Phật pháp chân chính, không biết đạo phong của Hòa Thượng ra sao, thì chúng ta sẽ không thể phân biệt được AI đang nói đúng hay sai. Chẳng hạn, nếu có ai đó dùng công nghệ AI để đưa ra thông tin giả mạo rằng Hòa Thượng Tịnh Không bảo

niệm Phật là sai, thì khi mọi người truy vấn, AI sẽ mặc nhiên đưa ra thông tin sai lệch đó.

Hòa Thượng từng chỉ dạy rằng: Đức Phật Thích Ca Mâu Ni trong Đại Kinh đã khuyên chúng ta phải niệm Phật, cầu sinh Cực Lạc. Nếu ngày nay có một vị “Phật Thích Ca” nào xuất hiện và bảo rằng: “*Ngày trước ta bảo các người niệm Phật là sai, bây giờ không cần niệm Phật nữa mà hãy tu pháp khác*”, thì chúng ta phải biết ngay đó chính là Ma giả Phật.

Chúng ta phải làm sao để thế hệ sau không bị ô nhiễm bởi cái xấu. Nếu muốn cách ly cái xấu, nhất định phải cho các con tiếp nhận cái tốt từ sớm. Người xưa đã nói: “*Tiên nhập vi chủ*” – cái gì tiếp nhận trước sẽ làm chủ tâm thức. Vì chúng ta đã lỡ tiếp nhận cái xấu trước, nên từ sáng đến chiều thường chỉ làm theo ý riêng, tự cho mình là đúng; đến khi xảy ra hư hại, người khác phải chịu tổn thất chứ không phải bản thân mình. Cho nên, những người đã phát tâm làm giáo dục hãy nỗ lực hết mình, bởi đây chính là con đường tạo ra công đức và phước báu vô lượng.

Khi con tôi còn nhỏ, tôi từng chìm đắm trong danh văn lợi dưỡng nên đã không theo sát sự trưởng thành của các con. Nhưng hiện tại, đối với cháu mình, tôi cảm nhận rõ cháu như một tờ giấy trắng; nếu ta dạy cho cháu điều gì, cháu sẽ trở thành người như thế ấy – đúng là cái gì vào trước sẽ làm chủ.

Trong thời đại 4.0, những con người bất tài vô dụng sẽ sống ra sao, và chúng ta sẽ làm gì khi công nghệ AI thay thế tất cả? Đúng như trong Kinh Phật đã dạy: Ta Bà không phải là chốn dễ đùa, hãy mau mau mà vượt thoát. Cõi này không chỉ có đạo đức và phong hóa xã hội đang xuống cấp, mà sự ô nhiễm tâm thức cũng ngày càng trầm trọng. Hiện tại, cha mẹ đến giờ ăn nhưng không nấu nướng, chỉ cần nhắn tin cho con. Nửa tiếng sau là đã có người giao thức ăn đến. Cứ thế này thì tương lai, những đứa trẻ – đặc biệt là ở thành phố lớn – sẽ chẳng biết nấu nướng bất cứ thứ gì.

Do đó, giáo dục con người theo chuẩn mực đạo đức là vô cùng quan trọng. Chỉ những con người có chuẩn mực mới đủ năng lực điều khiển AI. Hòa Thượng nói: “***Hoa sen đại biểu cho sự thanh tịnh, ở trong bùn mà không bị ô nhiễm***”.

Cũng vậy, chúng ta sống trong hoàn cảnh này nếu có thể kiểm soát được chính mình, tức là không để mình bị ô nhiễm.

Việc này thực sự rất khó! Chúng ta gần danh lợi thì dễ dính mắc vào danh lợi – những thứ ảo danh hão huyền. Nhiều khi chỉ làm được một chút việc, chúng ta đã tưởng mình làm được điều gì lớn lao lắm, rồi tự cao tự đại, thậm chí khoe khoang ra mặt. Đó chính là sự ô nhiễm sâu nặng.

Thế gian thường dùng cụm từ “*không có một miếng đất cắm dùi*” để chỉ việc ngay cả một chỗ đứng cũng không có. Chúng ta có được chỗ đứng hiện tại là nhờ sự thành toàn của biết bao nhiêu người; vậy mà, chúng ta lại đứng ở đó để chấp vào ảo danh, ảo vọng. Nếu không có sự trợ duyên của mọi người, chúng ta thực chất không có thứ gì cả; do đó, chẳng có gì đáng để chúng ta phải tự hão huyền.

Chúng ta cần chiêm nghiệm như vậy để thúc liễm lại thân tâm mình. Cho dù là thứ tưởng chừng thật sự thuộc về ta, ngay cả như sỏ đỏ đang cầm trong tay, cũng phải xét xem đó có phải thật sự là của mình không. Khi chết đi chẳng thể mang theo, sao có thể khẳng định là của mình? Trong Kinh Phật đã dạy: “*Thế gian vô thường, khổ, không, vô ngã.*” Nhìn thấu được chân lý ấy, chúng ta sẽ không còn chỗ để khởi tâm ảo tưởng.

Tôi nhớ đến Bồ Tát Thường Bất Khinh, Ngài cứ gặp người là đánh lễ và tán tụng rằng họ sẽ trở thành Phật, cho dù có bị người ta đánh đập hay xua đuổi. Ngài thị hiện như vậy để dạy chúng ta chớ nên kiêu ngạo, khoe khoang. Chỉ khi làm được như vậy, chúng ta mới không bị ô nhiễm bởi thế gian. Ngược lại, nếu không thực hành được, thì hẳn có cơ hội là chúng ta sẽ liền bị nhiễm ô.

Hòa Thượng nói: “***Hoa Sen đại biểu cho tâm thanh tịnh. Thế gian này, năm dục sáu trần, là chướng ngại. Nó ô nhiễm nghiêm trọng***”. Rõ ràng, từ sáng đến chiều, “*Tài Sắc Danh Thực Thù*” trói buộc chúng ta, giống như một đứa trẻ rơi xuống vũng bùn, khi đứng dậy thì bùn bám từ đầu đến chân. Chúng ta gần “*Tài Sắc Danh Thực Thù*” thì sẽ bị dính mắc vào “*Tài Sắc Danh Thực Thù*”.

Khi đi ăn buffet với mọi người, tôi ngồi đúng vị trí mà năm trước mình đã ngồi, rồi lấy đồ ăn của mình ra ăn. Tôi không nhìn xem đồ ăn của họ có món gì. Việc này không phải vì tôi đã hết ô nhiễm, mà bởi tôi sợ chính mình cũng sẽ bị ô nhiễm và động tâm. Đây chính là sự viễn ly, là cách tự bảo vệ mình để không bị

ô nhiễm. Hòa Thượng từng dạy chúng ta rằng: “*Tài Sắc Danh Thù*” - địa ngục ngũ điều căn. Chỉ cần dính vào một trong năm thứ này thì khó mà tránh được nghiệp báo.

Hòa Thượng đã thông thiết, hết lòng hết dạ khuyên bảo chúng ta phải cẩn thận với năm điều ấy. Tuy nhiên, chúng ta dù nghe và nhớ nhưng lại không biết sợ; khi đối cảnh thì liền sinh tình, hoàn toàn quên sạch và không cưỡng lại được. Hòa Thượng chân thành khuyên bảo vì Ngài biết rằng chúng ta có được thân người, lại gặp được Phật pháp là một phước báu vô cùng lớn lao, như trên Kinh đã nói: “*trăm ngàn muôn kiếp khó được gặp.*”

Chúng ta có thân người, gặp được Phật pháp, lại gặp thêm pháp môn Tịnh Độ thì ngay đời này có thể vượt thoát sanh tử. Vậy mà chúng ta không cố gắng, lại bỏ lỡ để rồi cứ tiếp tục trôi lăn trong vòng luân hồi. Nếu vậy, biết đến chừng nào chúng ta mới có lại được cơ duyên này? Biết đến bao giờ mới lại có cơ hội làm thân người, có cơ hội gặp được Phật pháp, và quan trọng hơn hết là gặp được pháp môn Tịnh Độ?

Hòa Thượng nói: “***Chúng ta ở trong năm dục sáu trần, trong hoàn cảnh ô nhiễm này, chúng ta vẫn có thể giữ gìn được sự tinh khiết trong thân và tâm chính mình.***” Đây chính là cách để giữ mình không bị ô nhiễm. Sờ dĩ chúng ta hằng ngày tu hành, niệm Phật mà không đạt được kết quả gì là bởi vì sự ô nhiễm vẫn đang chòng chát. Nhà Phật có câu: “Lẽ Phật một lẽ tội diệt hà sa”, vậy mà sao chúng ta vẫn không thấy chuyển biến gì! Chúng ta hãy thử chiêm nghiệm xem, từ sáng đến chiều, những hành động tạo tác của mình như thế nào; chúng ta đã gây tạo ra biết bao nhiêu tội lỗi và sai lầm?

Đó là chưa kể đến những việc làm của bản thân gây ảnh hưởng xấu, khiến cả một chuỗi công việc bị sụp đổ như phản ứng dây chuyền Domino. Nếu chúng ta làm hư hoại hình tượng của người học Phật, hoặc nói ra một lời sai lầm khiến người khác tin theo, thì tội lỗi của chúng ta sẽ chòng chát đến mức nào? Hằng ngày chúng ta lễ Phật, liệu có dùng tâm thanh tịnh, tinh khiết hay chỉ lễ với tâm háo cầu và vọng động?

Ở nơi nhà Phật, mọi thứ đều biểu pháp, đều mang một ý nghĩa sâu sắc. Hòa Thượng nói: “***Khi tôi mới học Phật, Đại sư Chương gia – một vị Đại sư của Mật***

tông – Ngài đã dạy cho tôi niệm Lục tự đại minh chú: Án Ma Ni Bát Mê Hồng. Chữ Án nghĩa là thân, Ma Ni là hoa sen, Bát Mê là gìn giữ, và Hồng là Ý. Ý nghĩa của sáu chữ này là “Gìn giữ thân tâm của mình trong sạch như một đóa hoa sen”. Trong sạch như một đóa hoa sen là khi chúng ta đang ở trong “Tài Sắc Danh Thùc Thùy”, đang ở trong danh vọng lợi dưỡng mà không bị những thứ này làm cho ô nhiễm.

Bản thân tôi cảm nhận thế gian này quả thật rất ô nhiễm. Con người cứ mãi dính mắc, chấp trước vào những thứ không đáng gì, nên họ không thể giữ cho thân tâm mình được trong sạch như đóa hoa sen. Hoa sen mọc lên từ bùn đất, vươn mình qua lớp bùn, xuyên qua làn nước để nở thành đóa hoa thơm ngát.

Chính vì vậy, Đại sư Chương Gia đã dạy Hòa Thượng phải giữ gìn thân tâm mình luôn thanh khiết như đóa hoa sen ấy. Hòa Thượng kể rằng người thầy đầu tiên mà Ngài gặp chính là Đại sư Chương Gia; chính vị Đại sư này đã dạy Ngài cách bố thí. Nhờ vậy, suốt một đời ở thế gian này, Hòa Thượng đã không quản tiền, không quản việc, cũng không quản người. Ngài đến và đi khỏi thế gian này tự tại như một khách lữ hành.

Chúng ta thì khác, chúng ta dính mắc: Đây là nhà ta, đây là con ta, đây là vợ ta, đây là tài sản ta. Quá nhiều thứ làm cho chúng ta ô nhiễm. Hòa Thượng nói: *“Hoa sen sinh ra từ trong bùn mà không dính bùn, cho nên chúng ta nghĩ đến câu thần chú này thì nhất định phải nghĩ đến thanh tịnh thân tâm của chính mình. Sau này, khi tôi gặp lão cư sĩ Lý Bình Nam, Ngài dạy tôi chuyên niệm A Di Đà Phật nên tôi cải đổi niệm A Di Đà Phật. Sáu chữ đại minh chú là để tu tâm thanh tịnh.*

“Niệm Nam Mô A Di Đà Phật và sáu chữ đại minh chú đều có cùng ý nghĩa như nhau. Sáu chữ Nam Mô A Di Đà Phật dịch nghĩa là quy y Vô Lượng Giác. Vô Lượng Giác là tự tánh vốn đầy đủ trí tuệ bát nhã. Do đây có thể biết lời của cổ đức nói: “Tự tánh Di Đà, duy tâm Tịnh Độ” - hai câu nói này là thật. Chúng ta niệm Phật vãng sanh đến thế giới Tây Phương Cực Lạc, cõi Thật Báo Trang Nghiêm chân thật là Tịnh Độ, chân thật là Tự tánh Di Đà, duy tâm Tịnh Độ. Cho nên, mục tiêu sau cùng của chúng ta chính là đến được Thật Báo Trang Nghiêm độ của thế giới Tây Phương Cực Lạc. Chúng ta sanh

đến thế giới Tây Phương Cực Lạc được hóa sanh trong hoa sen. Tại sao không thai sanh mà là hóa sanh?”

Trong thế gian này, đã có bốn cách sanh: Thấp sanh, Thai sanh, Noãn sanh và Hóa sanh. Loài bướm, loài chuồn chuồn là hóa sanh. Cho nên về Tây Phương Cực Lạc, hóa sanh trong hoa sen, không phải là việc huyền hoặc. Hòa Thượng tiếp lời: ***“Tại sao không chọn thai sanh? Vì thứ nhất thai sanh không thanh tịnh, thứ hai là chấp trước rất nặng. Thai sanh có cảm tình mẹ con, tình chấp đó rất nặng, rất phiền phức. Đó là căn bản của sáu cõi luân hồi. Còn hoa sen tinh khiết, không có tình chấp, sanh ra từ bùn mà không ô nhiễm mùi bùn. Vậy thì, dễ dàng thanh tịnh, giải thoát. Do đó, ở thế giới Tây Phương Cực Lạc, A Di Đà Phật đã chọn cách để chúng sanh sanh về nơi đó từ hoa sen.”***

Trong bài học hôm nay, Hòa Thượng nhắc nhở chúng ta rằng thế gian này chính là một lò ô nhiễm. Bước vào thế gian là chúng ta đang bước vào một “lò nhuộm” với 16 thứ giặc vây quanh: “*tự tư tự lợi, danh văn lợi dưỡng, năm dục sáu trần, tham sân si mạn.*” Nếu đã biết rõ đó là ô nhiễm, chúng ta phải đề cao cảnh giác, đừng để bản thân bị nhiễm thêm. Những gì đã lỡ nhuộm màu thì cần từ từ tẩy rửa; nếu cứ tiếp tục để bị nhuộm đen thì biết đến bao giờ mới sạch hết?

Chúng ta biết rất rõ rằng: “*nghiệp tận tình không*” thì mới thoát khỏi luân hồi. Nhiều người học Phật, niệm Phật đã nhiều năm nhưng phiền não, khổ đau và sự bức bách vẫn còn y nguyên. Họ vẫn ngây ngô hỏi: “*Sao con quy y lâu rồi mà khổ đau vẫn khổ đau vậy thầy?*” Tôi trả lời họ rằng: “*Vì tham vẫn còn tham*”.

Ngày ngày, con người vẫn chìm đắm trong tham cầu, ham muốn đủ thứ, thậm chí là mong cầu mình sống thật lâu. Sống lâu như Hòa Thượng Hải Hiền mới thật là đáng sống. Vì đại nguyện chưa thành, Ngài đã sống đến 112 năm nơi dương thế để biểu pháp cho thế gian.

Khi đã hiểu rõ về bản chất thế gian, chúng ta đừng để mình bị ô nhiễm thêm nữa. Hãy dùng “*Tài Sắc Danh Thù*” như phương tiện để làm lợi ích cho đời. Hòa Thượng chỉ dạy rằng: chúng ta ăn hay uống thuốc không phải vì sự hưởng thụ của bản thân. Chúng ta ăn và uống thuốc là để có thêm thời gian sống khỏe mạnh, nhằm làm được nhiều việc lợi ích cho tha nhân. Sống như thế mới thật sự có giá trị.

Ngược lại, nếu sống chỉ để hưởng thụ, chìm đắm trong năm dục sáu trần thì đó chính là ô nhiễm chồng chất ô nhiễm. Sống như vậy là dùng thân tội nghiệp này để tạo thêm tội, vương mang thêm nghiệp. Lúc ấy, muốn thoát khỏi sáu nẻo luân hồi là việc vô cùng khó khăn./.

Nam Mô A Di Đà Phật

Chúng con xin tùy hỷ công đức của Thầy và tất cả các Thầy Cô!

Nội dung chúng con ghi chép lời giảng của Thầy có thể còn sai lầm và thiếu sót. Kính mong Thầy và các Thầy Cô lượng thứ, chỉ bảo và đóng góp ý kiến để tài liệu học tập mang lại lợi ích cho mọi người!